

29 Οκτωβρίου 2014

Η συμπάθεια προς τον πλησίον - Μνήμη Αγίου Αβραμίου (29 Οκτωβρίου)

/ [Πεμπτούσια](#)

Το θέμα της μετανοίας είναι εκείνο που πραγματικά μάς συγκλονίζει στον βίο του Αγ. Αβραμίου, ο οποίος ήταν πολύ μεγάλος ασκητής. Αυτός είχε κληρονομήσει από τον αδελφό του ένα μικρό κοριτσάκι δυο ετών. Το πήρε και το μεγάλωσε. Το είχε σε ένα κελλάκι, έξω από αυτό που έμενε ο ίδιος και το υπηρετούσε. Κάποτε αυτό έφυγε. Κάποιος επιτήδειος το παρέσυρε και το έρριξε στην αμαρτία. Αυτό έχασε το θάρρος του και δεν μπόρεσε να γυρίσει πίσω. Και όταν ο Άγιος πληροφορήθηκε στην προσευχή του να το επαναφέρει, μεταχειρίσθηκε ένα πολύ παράδοξο τρόπο.

Αυτός ο ασκητής, που τόσα χρόνια δεν χόρτασε ψωμί και νερό, προσποιήθηκε τον στρατιώτη, φόρεσε στρατιωτική στολή, ενοικίασε ένα άλογο περίφημο και έφυγε στην πόλη δήθεν για να γλεντήσει. Εκεί ερευνούσε τους οίκους των ελευθέρων ηθών για να βρει το θήραμά του, γιατί σε αυτούς τους τόπους είχε καταντήσει. Αφού την βρήκε κατόρθωσε να την φέρει πάλι πίσω και να την κρατήσει στην μετάνοια, να της αναπτρώσει το θάρρος, να μην χάσει το ηθικό της και να τελειώσει οσιακά.

Επισημαίνει κανείς το μέγεθος της θείας φιλανθρωπίας, της θείας ευσπλαχνίας, αλλά και την τέχνη των Πατέρων στο πώς να αρπάξουν πίσω μια ψυχή που πλανήθηκε και να την οδηγήσουν στη σωτηρία. Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Όταν το σχολιάσει κανείς στην ζωή του, βγάζει πολύ βαθιά νοήματα.

Πρώτο μεν, η ευσπλαχνία του Θεού πόσο απέραντη είναι κοντά στην ανθρώπινη αδυναμία και δεύτερο, ότι ο άνθρωπος ποτέ δεν πρέπει να υποχωρεί, ούτε να ενδίδει, αλλά με οποιονδήποτε τρόπο μπορεί, να εξαντλεί όλη την δύναμη της

αγάπης και της στοργής, στο να ανακαλέσει το θάρρος του πλανημένου ανθρώπου και να τον επαναφέρει στην εν Χριστώ ζωή. Αυτό είναι πραγματικά και το νόημα της κενώσεως του Θεού Λόγου και γενικά ολόκληρου του μυστηρίου της Εκκλησίας μας στη ζωή αυτή· στο πώς δηλ. να επιστρέψει κανείς το πεπλανημένο, το απολωλός, να βοηθήσει τον άνθρωπο να βρει τη γνώση, να εντοπίσει τα πάθη του και να σωθεί. Γι' αυτό πόσο χρειάζεται μακροθυμία, πόσο χρειάζεται ανοχή, ιδιαιτέρως στο να μην κρίνουμε ποτέ κανένα άνθρωπο. Και να η απόδειξη:

Φεύγει αυτό το κοριτσάκι, που από δύο ετών ήταν μοναχή, και ζει τώρα μέσα στον κόσμο αμαρτάνοντας, πουλώντας το σώμα της, όπως οι κοινές γυναίκες. Δύο ετών το πήραν το παιδάκι, επειδή ήταν ορφανό και δεν είχε κανένα άλλο στην ζωή· και εκείνοι που ήξεραν ότι ζει ο θείος της και ήταν μοναχός, του το παρέδωσαν να το αναθρέψει. Και σκεφθείτε από τέτοιο ύψος αρετής, που δεν γνώρισε ποτέ κακό, πού κατάντησε. Δεν είναι δύσκολο να κατρακυλήσει κανείς. Και όμως κοιτάξτε την μακροθυμία του Θεού, αλλά και τη σύνεση του γέροντος. Δεν απελπίστηκε και να πει, όπως εμείς καμιά φορά: «Άφησέ τον αφού είναι δύσκολος και αφού δεν ακούει, άσε να φύγει». Ή «αφού είναι σκληρός και ανυπάκουος, καλλίτερα να φεύγει να τελειώνουμε». Και αυτά έγιναν πολλές φορές στους Πατέρες μας και η σκληρή αυτή θέση δυστυχώς εφαρμόστηκε.

Είναι γεγονός ότι είναι οδυνηρά αυτά, όμως εκείνο το οποίο πραγματικά πρόδωσε την φύση του και εξέπεσε και θεωρήθηκε το απολωλός και το πεπλανημένο, κατά την παραβολή του Ιησού μας, είναι ολόκληρη η ανθρώπινη φύση. Και ο Ιησούς μας δεν την απέρριψε, αλλά προτίμησε να συγκαταβεί, να κενώσει τον εαυτό Του, να «συμμορφωθεί» Αυτός με τη δική μας ασθένεια και ταλαιπωρία και να μας επιστρέψει πίσω, όπως και μας επέστρεψε. Αυτή λοιπόν η εικόνα είναι τόσο συγκλονιστική, που δεν είναι δυνατό να περιγραφεί από κτιστά όντα η ένταση της Θείας αγαθότητας.

Έχοντας υπ' όψη αυτά όλα, πρέπει να είμεθα συμπαθείς και επιεικείς στην αδυναμία του άλλου· και όσο και αν φαίνεται η αδυναμία του άλλου προδοτική, εμείς δεν πρέπει να λυγίζουμε, να εξαντλούμε την μακροθυμία μας. Αλλά να επιμένουμε κινούμενοι από τους όρους της συμπαθείας, περιμένοντας την σύμπραξη της αγαθότητας του Θεού, ώστε ο καθένας μας, ο κάθε αμαρτωλός να επανεύρει τον εαυτό του· και αυτό είναι το κατ' ευδοκία Θείο θέλημα. Και τις δυο φορές που εξέφρασε ο Ιησούς μας την ευαρέσκειά Του προς το αποτέλεσμα του τελειότερου Του θελήματος, ιδίως στον Απ. Πέτρο, είπε: «Κι εσύ όταν ξαναβρείς την πίστη σου, στήριξε τους αδελφούς σου» (Λουκ, 22,32)· και «Εάν με αγαπάς, Πέτρε, ποιμάινε τα πρόβατά μου, βόσκει τα αρνία μου» (Ιωάν. 21,16).

Και έδωσε την απεριόριστη μορφή της μετανοίας, ούτως ώστε και

«εβδομηκοντάκις επτά» εάν φταίει ο άνθρωπος να μην απορρίπτεται ποτέ από την θύρα της μετανοίας, και φυσικά και από τα όργανα της μετανοίας που είμεθα εμείς οι ρασοφόροι. Από εμάς εκφράζεται το νόημα της Εκκλησίας, η οποία εκπροσωπεί την θεία αγαθότητα και ευσπλαχνία, διότι όπως λέει και ο Ιησούς μας: Δεν είναι ευδοκία έμπροσθεν του Πατρός μου να χαθεί κανείς από αυτούς τους μικρούς.

Το κατ' ευδοκία θέλημα του Θεού είναι, κάθε άνθρωπος όχι απλώς μόνο να σωθεί, αλλά να μπει μέσα στην τελειότητα της γνώσεως, δηλαδή της Θεώσεως, που είναι το απόλυτο θέλημα του Θεού, για το οποίο και ήλθε στη γη ο Θεός Λόγος. «Θέλει να σωθούν όλοι οι άνθρωποι και να γνωρίσουν σε βάθος την αλήθεια»(Τιμ. Α' 2,4). Εάν λοιπόν αυτό είναι το θείο θέλημα, σκεφθείτε πόση πρέπει να είναι η προσπάθειά μας μέσα στους όρους της συμπαθείας, και η επιμονή μας στο να επιτύχουμε αυτό το σκοπό, με τη χάρη του Θεού, και για τον εαυτό μας, αλλά και να τον μεταδώσουμε και στον συνάνθρωπό μας σε οποιεσδήποτε συνθήκες και περιστάσεις και αν βρίσκεται. Πραγματικά η βιογραφία αυτού του μεγάλου Πατέρα είναι τόσο συγκλονιστική· και να μην πει κανείς ότι η κόρη αυτή, η Μαρία, ήταν ανεψιά του και γι' αυτό το έκανε ο Άγιος. Γιατί αν αποδώσουμε τέτοια μομφή στους Αγίους, ότι δηλαδή έχουν συγγενικές διακρίσεις, φυσικά μειώνουμε την μορφή του αγιασμού, της τελειότητας. Διότι η πραγματική αγάπη «όλα τα σκεπάζει, όλα τα υπομένει, δεν σκέφτεται το κακό, δεν επιθυμεί τα δικά της». Οι Άγιοι δεν αγαπούν τους συγγενείς τους, διότι δεν υπάρχουν συγγενείς γι' αυτούς· αγαπούν τον συνάνθρωπό τους. Άρα ο Αβράμιος ,την Μαρία δεν τη συμπάθησε γιατί ήταν συγγενής του, αλλά τη συμπάθησε ως πνευματικός άνθρωπος, ως λειτουργικό μέλος της Εκκλησίας, που διέκρινε ότι έπρεπε αυτή η ψυχή να σωθεί, και η σωτηρία της δεν θα γινόταν κατά άλλο τρόπο παρά μόνο με την τόσο μεγάλη θυσία του πατέρα. Έτσι αναγκάστηκε στα βαθιά του γηρατειά, αυτός που δεν χόρτασε ποτέ ψωμί, να φάει κρέας, να πει κρασί, να προσποιηθεί τον μεθυσμένο, να προσποιηθεί τον ερωτύλο, να ταξιδεύει με άλογα, να ευπρεπισθεί, να θεωρηθεί ως νέος, μέχρι του σημείου που τον σιχάθηκαν στο χαμαιτυπείο και δέχθηκε τόσες ειρωνείες, γιατί έπρεπε να σωθεί μία ψυχή, και σώθηκε με την θυσία του αυτή.

Αυτή είναι η απόλυτη συμπάθεια, η οποία πρέπει να βρίσκεται στη ψυχή μας, παρ' όλο που πολλές φορές αγανακτούμε με την στάση των συνανθρώπων μας απέναντί μας. Εν τούτοις πρέπει τουλάχιστον, αν γίνεται αυτό, να είναι παροδικό, στιγμιαίο, να εκφράζεται μόνο με τα χείλη, διότι ο συνάνθρωπός μας, που έχει αυτή την στάση, αυτή τη στιγμή πλανάται. Τί περιμένεις δε από ένα πλανεμένο άνθρωπο; Ο σκοπός είναι πώς αυτός ο πλανεμένος να επανέλθει στη βάση του και να γίνει πάλι πρόβατο Χριστού. Αυτό δε θα γίνει εάν ο άνθρωπος βάλει σαν βάση τη συμπάθεια και την αυτοθυσία υπέρ του αδελφού του. Τότε ο Θεός βλέποντας την πρόθεση

αυτή, συνεργεί και στον αδύνατο.

Μήπως δεν έχουμε τέτοια παραδείγματα που με τη συγκατάβαση και την οικονομία των δυνατών σώθηκαν οι αδύνατοι; Βρίσκουμε στη διήγηση του Οσίου Πατέρα μας Ιωαννικίου του μεγάλου, ότι μία πνευματική μητέρα είχε πνευματική θυγατέρα, που πολεμήθηκε ισχυρά και δεν μπορούσε να νικήσει το σαρκικό πόλεμο. Ήταν αδύνατη. Δεν την απώθησε όμως η πνευματική της μητέρα, να της πει «όπου θέλεις πήγαινε, άφησέ με ήσυχη», αλλά συγκατέβη να πάει μαζί της. Την συνόδευσε. Έφυγε από το μοναστήρι και πήγαινε μαζί της στον κόσμο να βρει ένα όργανο να κάνει την επιθυμία της. Και για την συγκατάβασή της αυτή, χάριν της αγάπης που δεν την εγκατέλειψε και την ακολούθησε μέχρι του σημείου εκείνου που υπετίθετο ότι θα ήτο η πτώση, οικονόμησε ο Θεός και θεραπεύθηκε η ασθενής. Φωτίσθηκε ο Άγιος Ιωαννίκιος γι' αυτό το πράγμα, κατέβηκε στο δρόμο, τη συνάντησε και θεράπευσε την μικρή.

Άλλοτε πάλι βρίσκουμε σε αδελφούς μοναχούς που κατοικούσαν μαζί, ότι ο ένας ο νεώτερος, πολεμήθηκε και δεν μπορούσε να νικήσει το πάθος. Έφυγε λοιπόν για να ικανοποιήσει το πάθος του αυτό, όπως τον έσπρωχνε η επιθυμία. Και ο αδελφός του ο πνευματικός που ήταν μαζί, δεν τον εγκατέλειψε. «Θα πάω και εγώ μαζί σου» είπε, και πράγματι, τον συνόδευσε μέχρι την πόρτα και όταν εισήλθε εκεί, τότε για την θυσία του αλλού αδελφού, ο Θεός επήρε τον πόλεμο από τον πάσχοντα.

Δεν πρέπει να ζητά κανείς πολλά από αυτόν που είναι ασθενής, διότι την ώρα που βρίσκεται υπό την επίδραση του πάθους του, δεν είναι ολοκληρωμένη προσωπικότητα και έτσι ό,τι κάνει δεν είναι καλά, είναι εσφαλμένα. Αλλά δεν μπορεί να κάνει αλλιώς. Επομένως είναι άξιος συμπαθείας και επιεικείας. Αυτή την ώρα χρειάζεται η πρακτική επιείκεια του άλλου που είναι υγιής και τότε πραγματικά εφαρμόζεται το «αλλήλων τα βάρη βαστάζετε» (Γαλ. 6,2). Και έτσι αναπληρώνεται ο νόμος του Χριστού.

Αυτό τον όρο της επιεικείας, της συμπαθείας, ήθελα να σας θυμίσω με βάση τη βιογραφία του μεγάλου πατέρα Αβραμίου και να επικαλεσθούμε όλοι τις ευχές του, για να έλθει και σε μας αυτό το νόημα της συμπαθείας και της αγάπης του Χριστού μας, που είναι η ολοκλήρωση του προορισμού μας. Αμήν.

(Γέροντος Ιωσήφ, Διδαχές από τον Άθωνα, Ψυχωφελή Βατοπαιδινά, σ. 100-105)